

рение. При това се забелязва, че ромите при завършване на трети клас дори изпреварват българчетата в началото на четвърти клас по тези показатели, а при четвъртокласниците тази тенденция е още по-ясно изразена. Не може да не се отбележи, че употребата на синонимни заместители все още остава на заден план – във втория корпус всъщност има само един такъв случай (*Тодор – малкият помощник*) и той е подсказан от темата на съчинението. Явно е, че въпреки цялостното подобряване в структурирането на текста ромските деца все още изостават от българчетата по богатството на лексикалния си запас.

Възможно обяснение на това явление би могло да бъде обстоятелството, че: поради определени културно-специфични особености на ромския начин на мислене (например тенденция към конкретно и еднозначно назоваване на обекти от действителността) ромите просто не чувстват необходимост от разнообразяване на изказа си чрез синонимни замени. Изясняването на този въпрос би могло да бъде обект на обстойно психолингвистично изследване, което би извадило наяве и някои социокултурни особености на ромското население, които определят езиковото му поведение. Ако се окаже, че факторите, влияещи върху употребата на една или друга лексикална единица, са от такъв характер, то тогава подходът към обучението на ромските деца по български език би трябвало да отчита и посочените обстоятелства.

Съюзните връзки във втория корпус се разпределят (в проценти) по следния начин:

Таблица 8

Етн. група	Клас	и	а	но	затова	тогава	когато	защото
ромски деца	3.	80 %	–	4 %	–	16 %	–	–
ромски деца	4.	63 %	20 %	2 %	2 %	–	9 %	4 %

Ако сравним тези данни с изнесените в таблица 3, се вижда, че тенденцията към свръхизползване на простия присъединителен съюз *и* не само се запазва, но дори се засилва в края на трети клас. При тази група освен това не се наблюдава и разнообразяване на съюзните средства. Употребяват се също така наречията *тогава*, *после*, *след това*, т.е. за изразяване на темпорални отношения. Това е предизвикано от характера на зададените теми, а именно проследяване на действията в развитие. Става ясно, че специална-